

POSTANOWIENIE

Dnia 5 listopada 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska (przewodniczący)

SSN Anna Kozłowska (sprawozdawca)

SSN Krzysztof Pietrzykowski

w sprawie z wniosku M. K.
przy uczestnictwie S. K. i Miasta P.
o podział majątku wspólnego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 5 listopada 2020 r.,
skargi kasacyjnej uczestnika postępowania S. K.
od postanowienia Sądu Okręgowego w P.
z dnia 9 lipca 2018 r., sygn. akt XV Ca (...),

- 1. odrzuca skargę kasacyjną,**
- 2. stwierdza, że każdy z uczestników ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 4 lipca 2017 r. Sąd Rejonowy w P. dokonał podziału majątku wspólnego byłych małżonków M. K. i S. K. w ten sposób, że w punkcie pierwszszym tego postanowienia ustalił, iż w skład tego majątku wchodzi:

1. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu nr (...) położonego na Oś. L. w P.;
2. własnościowe prawo do lokalu nr (...) położone na Oś. D. w P.;
3. środki zgromadzone przez M. K. w Otwartym Funduszu Emerytalnym „Z.” o wartości 30.307,07 zł;
4. środki zgromadzone przez S. K. w (...) Otwartym Funduszu

Emerytalnym o wartości 21.704,06 zł; 5. ruchomości stanowiące wyposażenie lokalu nr (...); 6. ruchomości stanowiące wyposażenie lokalu nr (...).

W punkcie drugim postanowienia dokonał podziału majątku wspólnego w ten sposób, M. K. na wyłączną własność przyznał własnościowe prawa do obu lokali, środki zgromadzone przez nią w Otwartym Funduszu Emerytalnym „Z.” oraz ruchomości stanowiące wyposażenie lokalu nr (...), a S. K. przyznał na wyłączną własność ruchomości stanowiące wyposażenie lokalu nr (...) oraz zgromadzone przez niego środki w (...) Otwartym Funduszu Emerytalnym.

W punkcie trzecim postanowienia zasądził od M. K. na rzecz S. K. kwotę 117.352,03 zł tytułem dopłaty i kwotę tę rozłożył na dwie raty, pierwsza w kwocie 60.370,60 zł, płatna w terminie jednego miesiąca od uprawomocnienia się postanowienia z odsetkami za opóźnienie, druga w kwocie 56.981,43 zł, płatna w terminie pięciu miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia z odsetkami za opóźnienie. W punkcie czwartym zasądził od S. K. na rzecz M. K. kwotę 49.464,10 zł tytułem rozliczenia wydatków z majątku osobistego wnioskodawczym na majątek wspólny, wskazując termin płatności i oddalił w pozostałej części jej żądanie rozliczenia tych wydatków (punkt piąty). W punkcie szóstym zasądził od wnioskodawczym na rzecz uczestnika kwotę 10,32 zł tytułem rozliczenia nakładów poniesionych przez uczestnika z jego majątku osobistego na majątek wspólny, wskazując termin płatności i oddalił w pozostałej części jego żądanie rozliczenia tych nakładów (punkt siódmy). W punkcie ósmym zasądził od S. K. na rzecz M. K. kwotę 7.156,50 zł tytułem wynagrodzenia za korzystanie z lokalu nr (...), oznaczył termin płatności tej kwoty i oddalił dalej idące żądanie wnioskodawczyni z tego tytułu (punkt dziewiąty). W punkcie dziesiątym postanowienia Sąd zasądził od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni kwotę 3750 zł tytułem odszkodowania i określił termin płatności. W punkcie jedenastym nakazał uczestnikowi wydanie wnioskodawczyni lokalu nr (...) w terminie pięciu miesięcy od uprawomocnienia się orzeczenia i orzekł, że uczestnikowi nie przysługuje uprawnienie do lokalu socjalnego (pkt dwunasty) oraz orzekł o kosztach postępowania (punkty trzynasty i czternasty postanowienia).

W ocenie Sądu wartość dzielonego majątku wyniosła 538.534,63 zł, a wartość majątku, który ostatecznie podlegał rozliczeniu w postępowaniu- 295.463,18 zł, Sąd ustalił bowiem, że prawo do lokalu nr (...) ma wartość 206.400 zł, prawo do lokalu nr (...) na Os. D. - 268.700 zł, jednakże z uwagi na niespłacone, przekraczające wartość tego prawa, zadłużenie z tytułu kredytu zabezpieczonego hipoteką, Sąd przyjął, że prawo to ma wartość zero. Ponadto wskazał, że ruchomości mają wartość 10.582 zł, środki w funduszach emerytalnych i ZUS- 52.011,13 zł, kolumny głośnikowe - 1.541,50 zł, środki wypłacone przez uczestnika po ustaniu wspólności majątkowej- 7000 zł i środki wypłacone przez wnioskodawczynię - 17.928,55 zł. Uwzględniając te wartości i sposób podziału Sąd zasądził na rzecz uczestnika, jak wskazano wyżej, dopłatę w kwocie 117.352 zł, orzekając o jej rozłożeniu na raty.

W apelacji od tego postanowienia uczestnik zakwestionował m.in. przyznanie wnioskodawczyni obu lokali i w związku z tym domagał się zmiany postanowienia w zakresie punktu drugiego przez przyznanie jemu prawa do lokalu położonego na Osiedlu D. i zmiany w punkcie trzecim przez zasądzenie od wnioskodawczyni na jego rzecz dopłaty w kwocie 251.702,03 zł, czyli dalszej kwoty 134.350 zł stanowiącej połowę wartości tego lokalu i wskazywał sposób zapłaty- jednorazowo. W apelacji uczestnik zakwestionował również rozstrzygnięcie objęte punktem ósmym domagając się oddalenia tego żądania oraz domagał się zmiany punktu czwartego przez rozłożenie na raty zasądzonej w tym punkcie należności.

Sąd Okręgowy w P. postanowieniem z dnia 9 lipca 2018 r. zmienił zaskarżone przez uczestnika postanowienie tylko w punkcie ósmym w ten sposób, że oddalił żądanie objęte tym rozstrzygnięciem i oddalił apelację w pozostałej części.

W skardze kasacyjnej od postanowienia Sądu Okręgowego, uczestnik, wskazując kwotę 538.535 zł jako wartość przedmiotu zaskarżenia i oznaczając zakres zaskarżenia jako zaskarżenie całości postanowienia tego Sądu, w podstawach kasacyjnych i w ich uzasadnieniu zakwestionował prawidłowość poglądu o możliwości ustalenia wartości prawa do lokalu z uwzględnieniem

wysokości obciążenia hipotecznego ciążącego na tym lokalu i w związku z tym nie zasądzenie na jego rzecz dodatkowo kwoty 134.350 zł stanowiącej połowę wartości prawa do lokalu położonego na Osiedlu D..

We wnioskach kasacyjnych uczestnik domagał się uchylenia zaskarżonego postanowienia w całości i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania ewentualnie uchylenia zaskarżonego postanowienia w całości i rozstrzygnięcie co do istoty sprawy „tj. o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez...” pozostawienie punktów pierwszego i drugiego postanowienia Sądu Rejonowego bez zmian, co do dopłaty - zasądzenie jej w kwocie 251.702,03 zł zamiast kwoty 117.352,03 zł, płatnej jednorazowo, w zakresie rozstrzygnięcia z punktu czwartego - bez zmian w zakresie kwoty przy innym terminie i sposobie płatności niż domagał się w apelacji, w zakresie punktów piątego, szóstego, siódmego- bez zmian. W zakresie punktu ósmego skarżący domagał się rozstrzygnięcia o treści takiej jak uwzględniona przez Sąd Okręgowy i bez zmian w zakresie punktów dziesiątego, jedenastego i dwunastego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁴ § 1 pkt 1, 2 i 3 k.p.c. do wymagań konstrukcyjnych skargi kasacyjnej, wnoszonej od orzeczeń sądu drugiej instancji, należy oznaczenie orzeczenia, od którego skarga jest wnoszona, ze wskazaniem, czy jest ono zaskarżone w części czy w całości, przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnianie, a także zawarcie w niej wniosku o uchylenie lub uchylenie i zmianę tego orzeczenia. Podkreślić przy tym należy, że wysoki stopień sformalizowania skargi kasacyjnej powoduje, że te wymienione jej elementy konstrukcyjne muszą pozostawać we wzajemnej harmonii, przez co należy rozumieć, że skarżący ma obowiązek, odpowiednio do zakresu zaskarżenia i w zgodności z nim, sformułować wniosek o uchylenie lub uchylenie i zmianę całości lub określonej ściśle części zaskarżonego orzeczenia. Zakresowi zaskarżenia a także prawidłowo sformułowanym wnioskowi kasacyjnemu powinna też odpowiadać wskazana w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia. Konieczne jest nadto, aby zakresy te korespondowały z zakresem, który wynika z zarzutów powołanych w podstawach skargi w powiązaniu z ich uzasadnieniem.

Skarga kasacyjna wniesiona przez uczestnika uchybia tym wymogom, co jednoznacznie wynika z przytoczenia dokonanego wyżej. Niezależnie od tego, że nietrafnie zaskarżono postanowienie Sądu Okręgowego w całości i wnioski kasacyjne dotyczą również tej części postanowienia Sądu, która jest dla uczestnika korzystna (punkt ósmy postanowienia Sądu Rejonowego został na skutek apelacji uczestnika zmieniony przez oddalenie tego żądania wnioskodawczym), zauważa się, że wnioski te, zamiast wskazywać kwestionowaną część orzeczenia Sądu Okręgowego, nawiązują do orzeczenia sądu pierwszej instancji i tych jego części, które nawet nie były podważane w apelacji, a wniosek dotyczący wydatków na kwotę 49.464,10 zł (pkt IV) ma inny zakres niż w apelacji. Można też przypomnieć, że zaskarżenie orzeczenia korzystnego dla skarżącego wskazuje na brak jego interesu w takim zaskarżeniu, a brak interesu prowadzi do odrzucenia środka zaskarżenia, w tym i skargi kasacyjnej (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2014 r. - zasada prawna - III CZP 88/13, OSNC 2014, nr 11, poz. 108).

Zwraca uwagę, że podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie koncentrują się na jednym tylko zagadnieniu, to jest prawidłowości ustalenia wartości prawa do lokalu nr (...) z uwzględnieniem wysokości obciążenia hipotecznego ciążącego na tym lokalu. W związku z tym skarżący kwestionuje nie zasądzenie na jego rzecz dalszej kwoty 134.350 zł, co wyraził we wniosku kasacyjnym żądaniem zasądzenia dopłaty w kwocie 251.702,03 zł zamiast kwoty 117.352,03 zł. Z podstaw kasacyjnych, ich uzasadnienia i tak ujętego wniosku kasacyjnego jednoznacznie wynika, że wartość przedmiotu zaskarżenia wyraża kwota 134.350 zł, a nie podana w skardze kasacyjnej kwota 538.535 zł.

Zgodnie z art. 519¹ § 2 k.p.c. w postępowaniu nieprocesowym, w sprawach z zakresu prawa rodzinnego, opiekuńczego i kurateli skarga kasacyjna przysługuje tylko w sprawach o przysposobienie oraz o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami, chyba że wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż sto pięćdziesiąt tysięcy złotych.

Sąd Najwyższy dokonując wykładni tego przepisu konsekwentnie wskazuje, że w tak zwanych sprawach działowych, w tym w sprawach o podział majątku

wspólnego małżonków, w razie zaskarżenia orzeczenia co do istoty sprawy, wartość przedmiotu zaskarżenia nie odpowiada wartości całego dzielonego majątku, lecz wartości konkretnego interesu (roszczenia, żądania) lub składnika majątkowego, którego dotyczy środek zaskarżenia. Z reguły wartość ta nie może przekraczać wartości udziału przysługującemu skarżącemu uczestnikowi, chyba że podważa on zasadę podziału, objęcie lub nieobjęcie orzeczeniem poszczególnych rzeczy lub praw albo rozliczenie nakładów, gdyż wówczas wartość przedmiotu zaskarżenia może być wyższa niż wartość jego udziału. W rozpoznawanej sprawie, w sytuacji, gdy skarżący nie zakwestionował sposobu podziału majątku, wartość przedmiotu zaskarżenia może wyrażać tylko kwota, której domaga się jako należnej mu z tytułu prawidłowego rozliczenia jednego tylko składnika majątkowego, to jest prawa do lokalu położonego na Osiedlu D.. Ponieważ jest kwota poniżej progu ustawowego, skarga kasacyjna jako niedopuszczalna podlegała odrzuceniu.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

jw